

lünk, pedig annak éppen az a lényege, hogy kiteljesítse és megvalósítsa önmagát. Határai nem az önmagába zuhant szeretet kialakító fénykörében mutatkoznak meg, hanem a teljes önzetlenség, önátadás, önfeláldozás szeretetének végtelenségében. Személyiségünk egységre vágyik s örök titok, hogy miként éri ezt el, de hogy az egyetlen és szeretet-Isten áll e titok mögött is, abban szinte biztosak lehetünk. Egy dolog biztos: mikor földi életünk már nem szolgálja előrelépésünket, megsérül, beteg lesz lelkünk otthona, a test, Isten kiemeli e világból s ezt csak azért teheti, hogy új világot nyisson meg előttünk. Tolsztoj szerint ebbe az új világba magunkkal visszük életünk minősítését, mint valami bizonyítványt, de az, hogy új öntudattal lépünk abba, inkább Isten jóságának a jele, mint büntetésének. Aki valaha is újra akarta kezdeni elrontott életét, de nem tudott emlékeitől megszabadulni, az biztosan igazat ad Tolsztojnak.

A nagy parancsolattól indultam el és ide érkeztem vissza. A közbeeső szeszélyes csapongás lehet, hogy semmi újat nem mondott számotokra. Nem is mondhattam újat. A szerelemről beszéltem, a szabadságról, a halálról, arról amit jobban ismertek, mint én: családról, a munka örömről, fáradságáról, értelméről. Az egyház annyiszor elmondta, közvetítette számunkra a nagy parancsolatot: templomban, esküvőn, keresztelőn, temetésen. Azzal, hogy meghallgattatok, én is nyertem: meg kellett fogalmaznom, mit jelent számomra unitárius kereszténynek lenni.

Adja a jó Isten, hogy mindnyájunk életének alapja legyen a nagy parancsolat, hogy életünkben és halálunkban, szerelmünkben és szabadságunkban mindig találkozzunk Istennel, és evangélium legyen életünk válasza Jézus parancsolatára. Halljátok és hallja még egyszer az ember: „Minden parancsolatok közt az első: Az Úr, a mi Istenünk egy Úr. Szeressed azért az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből és teljes erődből... Szeresd felebarátodat, mint magadat.“ Ámen.

Prédikációvázlatok

KEDEI MÓZES

NE FÉLJ A CSENDTŐL

Mt 4,1

Minél magasabbra emelkedik valaki, annál magányosabb. Olyan érzéseket, gondolatokat, fájdalmakat hordoz magában, amelyeket nem oszthat meg senkivel. Nagy személyiségek nélkülözhetetlen életszükséglete

a magány. Nagy elhatározások, alkotások a csend ihlető óráiban születnek.

Jézus kiszakítja magát a közösségi életből, a hétköznapi gondokból, és a pusztába megy, hogy szembenézzen képességeivel, lehetőségeivel, küldetésével. Nagy munkára készül; régi formáknak új tartalmat adni, Isten örömezenetét hirdetni.

Negyven nap és negyven éjjel nagyon sok egyedül, de a rá váró munka nagysága megkövetelte Jézustól, hogy magában mindent tisztázzon. A kísértő az ember leggyengébb pontján akarja megfogni Jézust: felmutatja előtte a kenyeret, dicsőséget, hírnevet, vagyont. De ő az önzés hangját elhallgattatja, a harcot sikerrel vívja meg, s hitében megerősödve, küldetését tisztán látva indul vissza az emberek közé.

Jézus magánya nem menekülés Istenhez és az emberhez kötődő kapcsolatok szétszaggatása, hanem szolgáló áldozat az emberért, a közösségért.

Körösi Csoma Sándor is hosszú éveken keresztül élt buddhista kolostorokban a világtól elvonulva, egyedül. Fűtetlen cellákban koplalva, fázva éjjel-nappal dolgozik, hogy megalkossa a tibeti nyelv első nyelvtanát és szótárát. Életformája a magány volt, de ez nem volt menekülés a világból, az emberi közösségből, hanem áldozat, párját ritkító szolgálat az emberért, a tudományért.

A szegény szülők gyermeke kiemelkedett korából, mint a Himalája a hegyek közül. Ő nemcsak a miénk, hanem az egész emberiségé. Ha rá gondolkodok, elfog az alázat, s látom, hogy milyen messze vannak még a csúcok, de tudom, hogy merre kell menni. Ha rá gondolkodok, nem félek a bennem megcsendülő csendtől.

A magány ihlető óráiban fogan meg a dal a költőben, csendül fel a harmónia a zeneszerzőben, talál rá a helyes megoldásra a tudós.

Arany János „Epilógus“ című versében visszanez a megtett útra, megméri életét, alkotását. A címet, amit szerzett, a pénz, amit keresett nem sokra tartja; a csendből kellett volna több, de azt az élet megtagadta. „Egy kis független nyugalmat, / Melyben a dal megfoghat, / Kértem kérve: / S ő halasztá évről-évre.“

Belső csend nélkül önmagunkat nem ismerhetjük meg, s aki önmagát nem ismeri, az Istent és az embereket sem ismerheti meg.

Mózesnek a Sinai hegyen csendben szólt az Isten. Jézus mielőtt megkezdte volna nyilvános működését, a pusztába vonult, s azután is tanítványaitól többször félrevonult, hogy csendben legyen. Számára életszükséglet volt a csend.

Isten a csend óráiban van hozzánk a legközelebb, akkor érinti meg ihletés a lelkünket, akkor halljuk hangját a legtisztábban. Lelki életünk egészsége megköveteli a magányt, ekkor születnek elhatározásaink és rendezzük kapcsolatunkat az Istennel és felebarátainkkal.

Vállald a magányt, mely megtermékenyíti lelkedet, gazdagabbá teszi életedet. Használd fel arra, hogy legyőzd magadban az önzést. Találj rá önmagadra, embertársaidra és Istenre a csend óráiban. Ámen.

Talán semmivel sem éltek vissza annyiszor, mint a szavakkal, melyek sokszor ott hangzanak el és ott íródnak le, ahol semmi értékük nincs vagy éppen ellentétes fogalmakat jelölnek. Ilyen esetekben tanácstalanul állunk s azt kérdezzük: higgyünk-e még a szavaknak? A kérdés jogos, mert a szavak már nagyon sokszor becsaptak minket.

Hányszor hangzott már el ez a szó: szeretet, mely jóakaratot, szolidaritást, segítőkészséget, meleg emberi szívet jelöl. Hányszor mondták el olyanok, akiknek élete a szeretet cáfolata volt, s mellettük elidegenült az ember. Az igazság nevében hányszor elítélték az ártatlant és felmentették a bűnöst. Az ember örök álma a szabadság, hányszor hallotta már ezt a szót azoknak szájából, akik bilincset tettek a kezére, béklyóba verték életét.

Isten: az igazság, jóság, szépség, szabadság, világosság tökéletes foglalat. A legnagyobb szó, amit az ember évezredek tapasztalatai és csalódásai között kimondott. Hányszor hangzott el az ő neve, és mégis Husz Jánost, Szervéto Mihályt, Giordanno Brunót elégették, Dávid Ferencet holtig tartó börtönbüntetésre ítélték, Isten dicsőségére. Hiába keressük az Istent e szörnyűségek mögött, csak emberi önkényt, sötétséget, vallási fanatizmust találunk.

Kik rontották meg ennyire a szavak hitelét, kik rendítették meg hitünket azok megbízhatóságában? — azok, akik a szeretet ruhájába öltöztették a gyűlöletet, a szabadságéba a rabságot, az igazságéba a hazugságot. Azok, akik a szavakat az emberek becsapására, rászedésére használták fel, akiknél a szó oly messze esett a tettől, mint az esthajnalcsillag a földtől.

Jézus jól látta, hogy életünket azok rontják el, akik üres szavakkal szédítik meg az embertársaikat. Ezért mondja: „Nem mindenki megy be a mennyek országába, aki ezt mondja nekem: Uram, Uram, hanem csak az, aki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát.“ Ő szavait életével hitelesíti, ezért bíztak benne és hittek neki. Annyian és annyiszor keresték a választ arra a kérdésre, hogy mi lehetett benne, ami megragadta az embereket, mi lehetett az a mágneses erő, amellyel magához vonzotta tanítványait, követőit. Mindannyian ugyanarra a válaszra jutottak: Jézus szavait életével pecsételte meg.

Az ókori világ egyik kiemelkedő személyisége Szokratész volt. Azzal vádolták, hogy az állam által elismert istenek helyett újak imádására tanítja az ifjúságot. Ezért J. e. 399-ben halálra ítélték. Tanítványai közül többen javasolták, hogy szökjön meg. Ő azonban nem élt a lehetőséggel, mert azt egyfelől törvénytelennek, másfelől az adott szó megszegésének tartotta. Halála tanításának hitelesítése volt. Ő azon kevesek közé tartozott, akik visszaadták hitelét a kimondott szónak.

Az igazi keresztény élet az, melyben a szavak hitelesítője a cselekedet. Az evangéliumokban több helyen mondja Jézus: „Jér és kövess engem“. Nem azt mondja, hogy beszélj rólam, dicsérjél, imádjál engem, hanem: „Jér és kövess engem“, de nem szóban, hanem cselekedetben. A

keresztény egyházak is olyan mértékben töltik be hivatásukat, amilyen mértékben Jézust követik.

Csak úgy elhatsz keresztényhez méltó életet, ha szavaidat éteteddel hitelesíted. Az Isten tőled nemcsak szavakat, hanem ennél többet vár: tetteket. Te is hozzájárulhatsz éteteddel, hogy újra higgyünk a szavak igazában. Ámen.

KICSODA A GYERMEK?

Zsolt 127, 3—4; Péld 17,6

Gyermekeink nevelésében nagyon sok függ attól, hogy minek tartjuk őket. A zsoltáríró ráérez a helyes válaszra, amikor azt mondja, hogy a gyermek Isten „ajándéka”. Sokféle ajándékot kapunk életünkben, de semminek sem tudunk úgy örülni, mint a gyermeknek. Öreg, gyermektelen szülők gyakran panaszkodnak, hogy Isten a legnagyobb ajándékot vonta meg tőlük: a gyermeket.

Virágos fák gyümölcs nélkül üres ígéretek csupán. Mint ahogy a virágos fák álma a gyümölcs, úgy az ember célja a gyermek. A gyermek jutalom, akit az Isten kezéből vesz át az ember.

A Példabeszédek írója az „öregék koronájának” nevezi a gyermeket. Ők a szülők ékszere. Az ékszerek azonban csak a testet díszítik. Lelkünk szépségéről, életünk milyenségéről gyermekeink beszélnek.

A gyermek reménység; nélküle virágtalan fa, kiszáradt folyómeder, kopár sivatag az életünk. Gyermekeinkbe ültetjük el álmainkat, titkos vágyainkat, általuk és bennük várjuk megvalósulásukat. Ők lesznek azok, akik megjelölik sírjainkat és tovább viszik hagyományainkat.

A gyermek nem „kicsi angyal”, hanem fejlődésben levő ember. Vannak szülők, akik úgy kezelik gyermeküket, mint felnőttet, s ehhez szabják elvárásaikat is.

Ha visszagondolunk gyermekkorunkra, ha visszaidézzük annak félelmeit, szorongásait, aprócska örömeit, akkor a gyermek számunkra segítségére szoruló kisemberke. Így ír kisfiáról Szabó Lőrinc is „Lóci óriás lesz” c. versében.

A gyermek az idők hordozója. Már másfél évtized sincs 2000-ig. Hogy milyen eredményeket fog elérni a tudomány a 3-ik évezredben, azt nem tudhatjuk, de azt bátran kijelenthetjük, hogy a világ s benne az ember élete olyan lesz, amilyennek gyermekeinket neveljük.

Hittel és reménységgel nézzük a gyermeket és ne olyannak, amilyen, hanem annak, amivé lehet. Mindent el kell követnünk, hogy gyermekeinkben a jó tulajdonságokat kibontakoztassuk, mert bőven van belőle. Rajtunk múlik, hogy ezek felszínre kerüljenek, kibontakozzanak.

Jézus, amikor azt mondta, hogy a gyermekeké az Istenországa, akkor felemelkedésük végtelen lehetőségére gondolt. „Istenországa tibenetek van” — hirdette. Gyermekeinkben van a lehetőség, hogy a jó he-

lyett jobb, az igaz helyett igazabb, a szép helyett szebb legyen ez a világ, amelyben élünk.

Te is hozzájárulhatsz gyermekeid helyes nevelésével ahhoz, hogy a mi világunk Istenországává nemesedjék. Neveld úgy, hogy naggyá, Isten munkatársává nőjjon gyermekedben az ember. Ámen.

KATONA DÉNES

A JÖVŐ A BÉKE EMBERÉÉ

Zsolt 37, 37/b

Az emberi értékek megvalósításának alapfeltétele a béke. Jövőt sóvárgó vágyunk középpontjában áll, és nem véletlenül. A nukleáris fegyverek elterjedése, különféle rakéták telepítése, a világűr felfegyverzésére irányuló kísérletek Damoklész kardját az emberiség feje fölé emelték. Ezt, a már türethetlenné fajult állapotot hivatott orvosolni az ENSZ által kezdeményezett Békeév, s cserébe felmutatni az emberiség igazi arcát, amelyről törhetetlen békevágy sugárzik.

Kétség nem férhet ahhoz, hogy a keresztény embernek a béke pártján van helye. A Biblia félreérthetetlen útmutatást ad az állásfoglalásra. Az Oszövetségben végig vonul egy szilárd állásfoglalás, a gyűlölet, a háború és az erőszak alkalmazása ellen. S vele párhuzamosan jelentkezik egy erős békevágy, mely szerint „a jövő a béke emberéé.”

Jézus Isten boldog fiainak nevezi azokat, akik békét teremtenek.

A béke ügyének felkarolása nem félelemből, hanem vallásunk lényegéből fakadó, természetes életelv. A béke az élet kiteljesítésének és megélésének legkedvezőbb állapota; a haladás, a tökéletesedés és a szeretet által boldogít. A béke legdrágább kincsünk; gyermekeinknek bölcső, nekünk mindennapi kenyér.

Az emberiség minden korban képesnek bizonyult problémái megoldására, legtöbbször nagy szenvedések és áldozatok árán. Most rajtunk a sor s én hiszem, hogy az isteni gondviselés és a „béke embereinek” közös összefogása „visszaadják gyermekeinknek a tőlünk elrabolt jövendőt. S e sokat próbált öreg földrész, mely bennünket felnevelt, a mi gyermekeinké lesz. Mert lakóiban, érzem, lesz annyi józan bölcsesség, hogy megmentse a gyermekek békéjét. Ezen a földrészen nincs talpalatnyi hely. Semmi tábornok rakétáinak. Mind kell a hely a gyermekeknek, — a rájuk váró óvodáknak, iskoláknak, játszótereknek.” (Él-tető József: A béke tulajdonosai. Tett 1984/1 sz.) Mind kell a hely a kórházaknak, szanatóriumoknak, üdülőhelyeknek. Mind kell a hely a gyáraknak, üzemeknek s a körük épülő békés lakóházaknak. Mind kell a hely a réteknek, erdőknek, szántóföldeknek, hol a béke építi szépíti, gazdagítja és boldogan termi az Életet! Ámen.

Mi a hit? „A remélt dolgokban való bizalom, és a nem látható dolgok létéről való meggyőződés.“ (Zsid 11,1). Hitünk szilárd talaját Istenben találjuk meg, aki örök és változatlan jó, akiben életünk minden körülményében bízhatunk, segítségére számíthatunk, sőt kérhetjük is azt. A vallásos hit egy tartós, feltétlen bizalom, amelyben Isten Atyánkká lesz és mi az Ő gyermekei. Az apostol is erre gondol, mikor az igaz élet forrását a hitben jelöli meg: „Az igaz ember pedig hitből él.“ Ebben a kijelentésben először az igaz emberre, másodszer a hitből való élésre kell figyelnünk.

Az első kifejezi azt, hogy hittel csak a szellemi tevékenységre képes ember rendelkezhet. Erről a hitről viszont még nem tudjuk, hogy életképes-e vagy sem? A választ az „ember“ szó előtt álló „igaz“ jelző adja meg, mely arra figyelmeztet, hogy hite mindenkinek van, de éltető hittel csak az igaz ember rendelkezik, az, akihez Jézus így tud szólani: „Eredj el, a te hited megtartott téged.“ (Mk 10,52).

Ahhoz, hogy a hit éltető ereje munkálni tudjon bennünk, egy elengedhetetlenül fontos feltételnek kell eleget tennünk; igaz emberekké kell válnunk, olyaná, amilyen Jézus volt. Róla mondotta a római katoná. „Bizony, Isten fia volt ez“ (Mt 27,54). Róla vallott bírása, Pilátus e szavakkal: „Én nem találok bünt őbenne“ (Jn 19,6b). Ilyen emberként éltetni s megtartani csak a vallásos hit képes minket. Jézus a pusztai megkísértése idején nyíltan állást foglalt e kérdésben: „Nemcsak kenyérrel él az ember, hanem az Istennek minden beszédével“ (Lk 4,4b).

Jézus élete a hit éltető erejének igazoló példája. Ő úgy élt, ahogyan a mező liliomairól és az ég madarairól tanította, s amelyekre Isten visel gondot. Ezért volt sok szenvedése ellenére is szép ez az élet, mint a mezei liliom, és sok kötöttsége ellenére is szabad, mint az égi madár. Kövessük az ő útját az igazságban, hitét a szabadságban, életét a tökéletesedésre emelt szépségben, hogy Isten általuk igaz gyermekeiként táplálni tudjon minket „emberhez méltó eledellel“. Ámen.

SZABÓ SÁNDOR

EMLÉKEZZÜNK BERDE MÓZSÁRA

A fehér asztal mellett, amikor az 1985. évi Főtanácsunkat követő ünnepi ebéd alkalmával egyházi és világi vezetők együtt lehetünk, nekem jutott az a megtisztelő feladat, hogy felelevenítsem a népi mélységből származott nagy jótevőnk, Berde Mózsának emlékét, aki példamutatásával, takarékoságával, szilárd jellemével, egyházunk iránti szeretetével, ma is lelkesít a jóra, Isten- és emberszolgálatunk maradéktalan teljesítésére.